

پرندگان مهاجر

ΠΟΥΛΙΑ

ΑΠΟΔΗΜΗΤΙΚΑ

Ημερίδα "Αποδημητικών Πουλίων": Μια κριτική ματιά στην κάλυψη του προσφυγικού από τα ΜΜΕ

Την ώρα που η αύξηση των προσφυγικών ροών προς την Ελλάδα έχει επαναφέρει το προσφυγικό ψηλά στην ειδησεογραφική ατζέντα, μία Ημερίδα που διοργάνωσε το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η ομάδα των Νέων Δημοσιογράφων της εφημερίδας "Αποδημητικά Πουλιά" έφερε στο προσκήνιο και εξέτασε τη στάση των ελληνικών ΜΜΕ απέναντι στο προσφυγικό.

Η Ημερίδα είχε τίτλο «Αποδημητικά Πουλιά που ήρθαν για να μείνουν: Εμπειρία, Προκλήσεις, Προοπτική». Πραγματοποιήθηκε με μεγάλη συμμετοχή την Τρίτη 15 Οκτωβρίου στο φιλόξενο χώρο του iMedD, στο πλαίσιο της έναρξης της συνέργειας των "Αποδημητικών Πουλίων" με τον νέο πυλώνα του iMedD (Bridge), ως μέρος των επετειακών εκδηλώσεων για τη συμπλήρωση 15 χρόνων από τη σύσταση του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού.

Τα "Αποδημητικά Πουλιά", διανύουν τον τρίτο χρόνο λειτουργίας τους μετρώντας ήδη την εμπειρία 15 τευχών, που κυκλοφορούν κάθε δύο μήνες δωρεάν με την Εφημερίδα των Συντακτών. Σύντομα θα εγκαινιάσουν τη νέα τους ιστοσελίδα (migratorybirds.gr), την οποία παρουσίασαν στην Ημερίδα η συντονίστρια της ομάδας των Νέων Δημοσιογράφων, Μυρτώ Συμεωνίδου, και ο Αντώνης Φάρας από την ομάδα "Sociality" που έχει αναλάβει την ανάπτυξη της ιστοσελίδας.

Έπειτα από το καλωσόρισμα των εκπροσώπων του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού και του iMedD, οι Δώρα Τσοβίλη (UNHCR), Μαρία Οσάνα (Ιδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ-Παράρτημα Ελλάδας), Τίτα Καίσαρη-Ερνστ (Unicef), Δημήτρης Αγγελίδης (Εφημερίδα των Συντακτών), Μιράντα Παπαδοπούλου (Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού) απηύθυναν θερμό χαιρετισμό.

Ακολούθησαν εισηγήσεις σχετικά με τη χρήση των εντύπων ως εργαλείων κοινωνικής ένταξης, αλλά και σχετικά με την κάλυψη ενός τόσο επίκαιρου ζητήματος, όπως είναι το προσφυγικό, από τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης.

Η Θάλεια Δραγώνα, καθηγήτρια στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ, μίλησε για τη σημασία του προγράμματος των "Αποδημητικών Πουλίων" ως άτυπης μορφής εκπαίδευσης, ως εργαλείου ενδυνάμωσης και διασφάλισης του δικαιώματος των παιδιών στην ελεύθερη έκφραση. Επισήμανε ότι μέσω της εφημερίδας «οι νέοι αποκτούν φωνή, παίρνουν το λόγο και οι αναγνώστες είναι εκεί για να τους ακούσουν».

Ο Γιώργος Πλειός, πρόεδρος του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ, στην εισήγησή του κατέταξε την εφημερίδα “Αποδημητικά Πουλιά” «στις εναλλακτικές φωνές που δεν ακούγονται από τα mainstream μέσα ενημέρωσης», καθώς αποτελούν μία έμπρακτη αντίδραση των έφηβων προσφύγων στον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζονται από τα περισσότερα ΜΜΕ. Ανέλυσε επίσης το πώς έχει εξελιχθεί ο τρόπος κάλυψης του προσφυγικού και του μεταναστευτικού μέσα στην τελευταία δεκαετία, τονίζοντας ότι από το καλοκαίρι του 2019, λόγω της αύξησης των προσφυγικών ροών, τα ελληνικά ΜΜΕ έχουν εισέλθει σε μία νέα φάση ως προς την κάλυψη αυτή.

Ο Χρήστος Αλεφάντης, ιδρυτής και διευθυντής σύνταξης του περιοδικού δρόμου “Σχεδία”, παρουσίασε την πορεία του περιοδικού, ως παράδειγμα χρήσης ενός εντύπου ως εργαλείου ενδυνάμωσης και κοινωνικοποίησης. Μίλησε για τη σημασία που έχει για τη ζωή και την ψυχολογία των πωλητών της “Σχεδίας”, που είναι όλοι τους θύματα της κρίσης, η συμμετοχή τους στο πρόγραμμα αυτό.

Το δεύτερο μέρος της Ημερίδας περιελάμβανε στρογγυλά τραπέζια και ανοιχτή συζήτηση. Μέλη της ομάδας των Νέων Δημοσιογράφων και άνθρωποι που έχουν εργαστεί μαζί τους περιέγραψαν τι είναι εκείνο που κατά τη γνώμη τους καθιστά αυτή την εφημερίδα σημαντική. Ο Μορτεζά Ραχιμί, Νέος Δημοσιογράφος, περιέγραψε τη χαρά που βίωσε όταν μπήκε στην ομάδα και συνειδητοποίησε ότι έχει την ευκαιρία να γράφει ο ίδιος σε μία εφημερίδα. Η Ντενίσα Μπαϊρακτάρη, δημοσιογράφος που εργάστηκε για ένα χρόνο στο πρόγραμμα των Νέων Δημοσιογράφων, μίλησε για την εξέλιξη και τη βελτίωση τόσο των εφήβων, όσο και της ίδιας ως δημοσιογράφου, μέσα από τη συμμετοχή στα “Αποδημητικά Πουλιά” και σχολίασε ότι «ο κόσμος πρέπει επιτέλους να συνειδητοποιήσει ότι οι πρόσφυγες και οι μετανάστες έρχονται μόνο για καλό και φέρνουν μαζί τους τα ταλέντα τους». Ο Σωτήρης Σιδέρης, δημοσιογράφος και μέχρι πρόσφατα συντονιστής της ομάδας, εξήγησε ότι η συμμετοχή του στα “Αποδημητικά Πουλιά” του έδωσε το πιο σημαντικό μάθημα, ως δημοσιογράφου και ως ανθρώπου, γιατί του έμαθε να ακούει πραγματικά. Η υπεύθυνη παιδικής προστασίας της UNHCR, Μαρία Δρίτσα, μετέφερε την ανυπομονησία των εφήβων στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης να διαβάσουν τα νέα τεύχη της εφημερίδας.

Η Θεοφανή Πύρτζα, εκπαιδευτικός στο 4ο ΓΕΛ Αλίμου, μίλησε για τα μαθήματα επεξεργασίας ήχου που είχε κάνει η ίδια στους Νέους Δημοσιογράφους που συμμετείχαν στις εκπομπές του “Ράδιο Πικραλίδα”. Η Τίτα Κάισαρη-Ερνστ, ειδική σε θέματα εκπαίδευσης της Unicef, τόνισε τη σημασία της ένταξης και της συμπερίληψης των προσφύγων στο εκπαιδευτικό σύστημα, ενώ η Γκέλη Αρώνη, προϊσταμένη του Αυτοτελούς Τμήματος Συντονισμού και Παρακολούθησης Εκπαίδευσης Προσφύγων, ΥΠΑΙΘ, επεσήμανε την ανάγκη να καταπολεμηθούν οι ενδοσχολικές διακρίσεις των παιδιών με διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο.

Όσον αφορά την κάλυψη του προσφυγικού από τα ελληνικά ΜΜΕ, ο Δημήτρης Αγγελίδης, δημοσιογράφος της “Εφημερίδας των Συντακτών”, που φιλοξενεί τα “Αποδημητικά Πουλιά”, τόνισε ότι «από το 2016 και μετά, έχει υποχωρήσει ο πολύ έντονος ακροδεξιός λόγος, αλλά έχει μεταμφιεστεί ή προσπαθεί να καλυφθεί». Χαρακτηριστικά σχολίασε ότι πλέον δεν στοχοποιούνται ευθέως οι ίδιοι οι πρόσφυγες, αλλά οι διακινητές και οι βάρκες τους. Όμως «μέσα σε αυτές τις βάρκες βρίσκονται και πρόσφυγες». Η Σαββατού Τσολακίδου από το Εργαστήριο Κοινωνικής Έρευνας στα ΜΜΕ του Τμήματος Επικοινωνίας και ΜΜΕ του ΕΚΠΑ, σχολίασε ότι οι δημοσιογράφοι «μένουν συχνά στις ελλείψεις στις υποδομές φιλοξενίας προσφύγων» και ότι «τα Μέσα δεν βοήθησαν στην ανάδειξη καλών πρακτικών». Ο δημοσιογράφος Τάσος Μόρφης τόνισε ότι το πρόβλημα δεν είναι το ίδιο το προσφυγικό, αλλά ο ρατσισμός που τροφοδοτείται από τη ρητορική του μίσους που αναπαράγουν τα ΜΜΕ.

Στη συζήτηση με το κοινό που ακολούθησε έγινε λόγος για την αναπαραγωγή στερεοτύπων από τα μέσα ενημέρωσης, καθώς και για την ευθύνη των δημοσιογράφων, ενώ ένα μέλος της ομάδας των Νέων Δημοσιογράφων πήρε το λόγο και χαρακτήρισε τα “Αποδημητικά Πουλιά” ως μια οικογένεια. Ολόκληρη η Ημερίδα είναι διαθέσιμη σε video [εδώ](#) και [εδώ](#).

Αφορμή για τη δημιουργία του προγράμματος των “Αποδημητικών Πουλιών” στάθηκε η επιφυλακτικότητα των ανθρώπων που ζούσαν στις δομές φιλοξενίας προσφύγων, να μιλήσουν σε δημοσιογράφους, καθώς πίστευαν ότι η ιστορία τους δεν θα αποτυπωνόταν όπως έπρεπε. Έτσι, 15 έφηβες Αφγανές και μία νεαρή Ελληνίδα αποφάσισαν να γίνουν οι ίδιες δημοσιογράφοι και να αποτελέσουν τις φωνές του προσφυγικού πληθυσμού.

Σχεδόν τρία χρόνια μετά το πρώτο φύλλο, η διαδρομή των “Αποδημητικών Πουλιών” δεν είναι πια ένα ταξίδι αποκλειστικά και μόνο δημοσιογραφικό. Η ομάδα έχει αναπτυχθεί και συνεχίζει να εμπλουτίζεται από πλήθος νέων μελών πολλών διαφορετικών εθνικοτήτων και γλωσσών.

Η έκδοση της εφημερίδας Αποδημητικά Πουλιά αποτελεί πρωτοβουλία του Δικτύου για τα Δικαιώματα του Παιδιού και υλοποιείται με την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, του Ιδρύματος Ρόζα Λούξεμπουργκ-Παράρτημα Ελλάδας, της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης, του Open Society Foundations και της Πρεσβείας της Ολλανδίας στην Ελλάδα.

Λίγα Λόγια για το iMedD Bridge

Το Bridge αποτελεί τον νέο πυλώνα του iMedD με κύριο σκοπό τις συνέργειες με πρωτοβουλίες από την Ελλάδα και το εξωτερικό που προσεγγίζουν κοινωνικά ζητήματα μέσω της δημοσιογραφίας. Στόχος του Bridge είναι η αξιοποίηση της δημοσιογραφίας όχι μόνο ως μέσο έκφρασης, αλλά και ως όχημα δημοκρατίας για ομάδες πληθυσμού χωρίς άμεση πρόσβαση στις πηγές πληροφόρησης.

Σχετικά με το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού

Το Δίκτυο για τα Δικαιώματα του Παιδιού είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο. Από το 2004 ερευνά και προωθεί τα δικαιώματα του παιδιού. Οργανώνει Εκπαιδευτικά Προγράμματα, Κοινωνικο-Πολιτισμικές Δράσεις και συνεργάζεται με οργανώσεις του εξωτερικού και της χώρας μας. Στηρίζεται στη Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού του ΟΗΕ, στην κοινωνική αλληλεγγύη, την πολιτισμική διαφορετικότητα και την εθελοντική προσφορά των μελών και φίλων του.

